

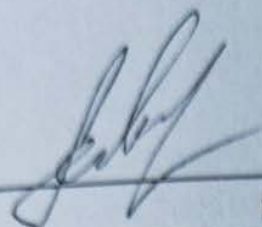
Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет харчових технологій
Кафедра технології харчування

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

**БК 2 Енергоменеджмент та енергоаудит переробних та
харчових підприємств**

Спеціальність	G 13 «Харчові технології»
Освітня програма	«Харчові технології»
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)

Розробники:

Марина САВЧЕНКО

к.т.н., доцент кафедри технології харчування

Розглянуто,
схвалено та
затверджено
на засіданні
кафедри
технології
харчування

Протокол № 21 від 02.06.26 р.

Завідувач кафедри

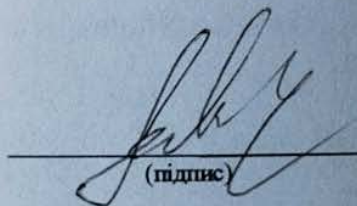
(підпис)

Оксана МЕЛЬНИК

(прізвище, ініціали)

Погоджено:

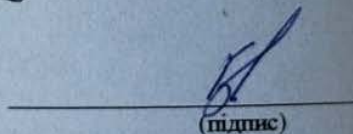
Гарант освітньої програми

(підпис)

Марина САВЧЕНКО
(ПБ)

В.п. декана факультету,
де реалізується освітня програма

(підпис)

Наталія БОЛГОВА
(ПБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

Оксана МЕЛЬНИК
(ПБ)

Наталія БОЛГОВА
(ПБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис)

Наталія Баранчик
(ПБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 18.06 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	БК 2. Енергоменеджмент та енергоаудит переробних та харчових підприємств		
2.	Статус ОК	Вибірковий		
3.	Освітня програма	Харчові технології		
4.	Підрозділ, що реалізує ОК	Харчових технологій/технології харчування		
5.	Рівень НРК	7 рівень		
6.	Семестр вивчення	Семестр другий Тривалість вивчення – 15 тижнів		
7.	Обсяг ОК	5 кредитів		
	Загальний обсяг годин та їх розподіл (<i>денна форма навчання/заочна форма навчання</i>)	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота
		Лекційні 14/6	Практичні /семінарські 60/6	Лабораторні 76/138
8.	Мова викладання	українська		
9.	Обмеження	без обмежень		
10.	Зв'язок з іншими компонентами	«Автоматизація виробничих процесів харчових підприємств та ЗРГ» «Технологічне обладнання харчових виробництв», «Інноваційний інжиніринг»		
11.	Мета освітнього компонента	Формування об'єму теоретичних і практичних знань і навичок, що необхідні у професійної діяльності майбутніх висококваліфікованих фахівців в області енергоменеджменту, енергозбереження та енергоаудиту в харчовій промисловості.		
12.	Передумови вивчення	Освітній компонент базується на попередньому вивченні дисциплін «Автоматизація виробничих процесів переробних підприємств та ЗРГ», «Процеси та апарати харчових виробництв», «Технологічне обладнання харчових виробництв», «Інноваційний інжиніринг»		
13.	Політика академічної доброчесності	При виявленні факту списування контрольна робота складається повторно. Кодекс академічної доброчесності (http://surl.li/khyd)		
14.	Ключові слова	Енергоменеджмент, енергоаудит, вимірювання, харчові підприємства		
15.	Номер курсу на платформі Moodle	Посилання в Moodle: https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=2923 Савченко Марина Юріївна		

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією.					Як оцінюється РНД
	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 5	ПРН 10	ПРН 15	
ДРН 1. Аналізувати суть, стратегії та системи енергоменеджменту; застосовувати матрицю та методи управління й оцінки ефективності енерговикористання.	x					Контрольна робота по теоретичному матеріалу/ сертифікат проходження курсів неформальної освіти. Виконання та захист практичних робіт.
ДРН 2. Аналізувати методику теплових розрахунків технологічного обладнання, визначення енергетичних характеристик процесів і розрахунку енерговитрат на переробних підприємствах.		x				
ДРН 3. Розробляти методи визначення теплових балансів підприємства харчової промисловості; методи розрахунку втрат енергоресурсів; основи раціональної експлуатації систем теплоенергозабезпечення.			x			
ДРН 4. Вибирати дослідження щодо способів використання вторинних енергетичних ресурсів та альтернативних та поновлюваних джерел енергії; методів заощадження енергоносіїв; загального підходу при проведенні енергоаудиту.				x		
ДРН 5. Аналізувати види енергоаудиту; основні етапи енергоаудиту; методи визначення і зменшення втрат різних видів енергії в техніко-технологічних об'єктах.					x	

¹³ Має відповідати Матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми, зазначається для обов'язкових освітніх компонентів ОП I та II рівня, для усіх (обов'язкових та вибіркових ОК)

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу		Самостійна робота	Рекомендована література ¹
	Аудиторна робота	П.з		
	Лк	П.з		
Тема 1. Поняття енергетичного менеджменту. Енергозбереження та енергетичний аудит. Вступ в енергоменеджмент. Поняття і об'єкти енергетичного менеджменту. Основи енергозбереження та енергетичного аудиту. Законодавча база енергетичного обстеження. Основні енергетичні проблеми в Україні.	2	8	8/20	[1-13,22-26]
Тема 2. Енергоменеджмент. Облік споживання енергоресурсів. Суть, мета, завдання, функції, принципи енергоменеджменту. Матриця енергетичного менеджменту. Порядок проведення енергоаудиту системи енергоменеджменту.	2	8	10/20	[14-21,27-30]
Тема 3. Проведення енергетичного аудиту. Оцінка потенціалу енергозбереження. Основні етапи енергоаудиту. Вартість та тривалість проведення енергоаудиту. Звіт про енергетичний аудит. Оцінка споживання енергоресурсів. Аналіз ефективності використання енергії. Екологічний аспект енергоаудиту.	2/2	8/2	14/20	[3-5,12,13, 31-35]
Тема 4. Використання вторинних енергетичних ресурсів та альтернативних і поновлюваних джерел енергії, як спосіб заощадження ПЕР та підвищення енергозбереження підприємств. Критерії раціональної експлуатації систем теплоенергозабезпечення. Методи енергозабезпечення з точки зору енергозбереження. Оцінка ефективності використання енергії. Характеристика вторинних енергетичних ресурсів. Характеристика альтернативних та поновлюваних джерел енергії.	2/2	8/2	8/18	[14-21,36-40]
Тема 5. Тепловий баланс підприємств харчової промисловості. Основні складові теплових балансів та їх визначення. Аналіз теплових балансів.	2	8	12/20	[10-12,14-17,41-45]

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

Тема 6. Методика теплового розрахунку технологічного теплоспоживального обладнання харчової галузі. Розрахунок теплового балансу теплоспоживальних апаратів м'ясо- та молокопереробних підприємств. Визначення коефіцієнта теплопередачі. Розрахунок витрати теплоносія. Розрахунок теплоспоживальних апаратів періодичної дії.	2/2	10/2	12/20	[1, 10,11,14, 17,46-50]
Тема 7. Алгоритм розрахунку витрат енергії об'єктами енергоаудиту переробних підприємств. Розрахунок витрат енергії чанами для ошпарювання. Розрахунок витрат енергії котлами для варіння м'ясних бульйонів. Розрахунок витрат енергії пароварочними камерами. Розрахунок витрат енергії автоклавами. Розрахунок витрат енергії вакуум-горизонтальними котлами.	2	10	12/20	[1,14- 21,51-52]
Всього	14/6	60/6	76/134	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент</u> <u>самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Аналізувати суть, стратегії та системи енергоменеджменту; застосовувати матрицю та методи управління й оцінки ефективності енерговикористання.	Аналізувати на прикладах науково-технічної літератури шляхи підбору необхідної інформації щодо інновацій у енергозбереженні	18/2	Підготовка до лекції шляхом ознайомлення з лекційним матеріалом. Пошук технічних рішень у джерелах інформації	22/28
ДРН 2. Аналізувати методику теплових розрахунків технологічного обладнання, визначення енергетичних характеристик процесів і розрахунок енерговитрат на переробних підприємствах.	Наведення прикладів та методик інтерактивним методом	20/4	Підготовка до лекції шляхом ознайомлення з лекційним матеріалом. Вивчення матеріалу для самостійного опанування. Виконання завдань практичних робіт, виконання яких розпочато на практичному занятті.	22/28
ДРН 3. Розробляти методи визначення теплових	Показ прикладів розв'язання	12/2	Підготовка до лекції шляхом ознайомлення	12/28

балансів підприємства харчової промисловості; методи розрахунку втрат енергоресурсів; основираціональної експлуатації систем теплоенерго-забезпечення.	проблем виробництва інтерактивним методом на лекції і практичних заняттях		з лекційним матеріалом. Вивчення матеріалу для самостійного опанування. Виконання завдань практичних робіт, виконання яких розпочато на практичному занятті.	
ДРН 4. Вибирати дослідження щодо способів використання вторинних енергетичних ресурсів та альтернативних та поновлюваних джерел енергії; методів заощадження енергоносіїв; загального підходу при проведенні енергоаудиту.	Демонстрація прикладів роботи в прикладних програмних продуктах	12/2	Підготовка до лекції шляхом ознайомлення з лекційним матеріалом. Вивчення матеріалу для самостійного опанування. Оформлення теоретичного матеріалу у вигляді публікацій.	12/28
ДРН 5. Аналізувати види енергоаудиту; основні етапи енергоаудиту; методи визначення і зменшення втрат різних видів енергії в техніко-технологічних об'єктах.	Показ прикладів розв'язання проблем виробництва інтерактивним методом на лекції і практичних заняттях	12/2	Підготовка до лекції шляхом ознайомлення з лекційним матеріалом. Вивчення матеріалу для самостійного опанування. Виконання завдань практичних робіт, виконання яких розпочато на практичному занятті.	8/26

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Відсоток у загальній оцінці	Дата складання
Модуль I			
1.	Письмова контрольна робота по теоретичному матеріалу/ сертифікат проходження курсів неформальної освіти	20 балів / 20%	На шостому тижні
2.	Виконання і захист практичних робіт	30 балів / 30%	До наступного практичного заняття

Модуль II			
3.	Письмова контрольна робота по теоретичному матеріалу/сертифікат проходження курсів неформальної освіти	20 балів / 20%	На чотирнадцятому тижні
4.	Виконання і захист практичних робіт	30 балів / 30%	До наступного практичного заняття

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Письмова контрольна робота по теоретичному матеріалу	<12 балів	13-16 балів	17-19 балів	20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Відповіді на всі питання наведено, але окремі складові відповідей відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Відповіді на всі питання наведено	Відповіді на всі питання наведено, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власний варіант розв'язання проблеми
Виконання і захист практичних робіт	<12 балів	13-20 балів	21-29 балів	30 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Відповіді на всі питання наведено, але окремі складові відповідей відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Відповіді на всі питання наведено	Відповіді на всі питання наведено, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власний варіант розв'язання проблеми

5.8. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Письмове опитування після вивчення тем 1-4, 5-7	7 тиждень, 14 тиждень
2.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над контрольною роботою	11 тиждень

Самооцінювання може використовуватися як елемент сумативного оцінювання, так і формативного оцінювання.

² Зазначити компонент сумативного оцінювання

³ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

1. Савченко М.Ю. Енергоменеджмент та енергоаудит переробних та харчових підприємств: навчальний посібник для студентів 1м курсу спеціальності 181 «Харчові технології» ступеня «Магістр». – Суми, 2024. – 213 с.
2. Закон України «Про енергозбереження» від 01.07.21 р. № 74/94–ВР (зі змінами та доповненнями).
3. ДСТУ 4065-2001. Енергозбереження. Загальні технічні вимоги. – Чинний від 01.07.22. – К.: Держстандарт України.
4. ДСТУ 4713:2007. Енергозбереження. Енергетичний аудит промислових підприємств. Порядок проведення та вимоги до організації робіт. – Чинний від 01.07.07. – К.: Держстандарт України.
5. ДСТУ 4081-2002. Енергозбереження. Енергетичне маркування електрообладнання побутового призначення. Загальні технічні вимоги. – Чинний від 01.05.02. – К.: Держстандарт України.
6. ДСТУ 2339-94. Енергозбереження. Основні положення. – Чинний від 01.01.95. – К.: Держстандарт України.
7. ДСТУ 2420-94. Енергоощадність. Терміни та визначення. – Чинний від 01.01.95. – К.: Держстандарт України.
8. ДСТУ 2155-93. Енергозбереження. Методи визначення економічної ефективності заходів по енергозбереженню. – Чинний від 01.01.95. – К.: Держстандарт України.
9. ДСТУ 2804-94. Енергобаланс промислового підприємства. Загальні положення. Терміни та визначення. – Чинний від 01.01.96. – К.: Держстандарт України.
10. ДСТУ 4110-2002. Енергоощадність. Методика аналізу та розрахування питомих витрат енергоресурсів. – Чинний від 01.07.03. – К.: Держстандарт України.
11. ДСТУ 4714:2007. Паливно-енергетичні баланси промислових підприємств. Методика побудови та аналізу. – Чинний від 01.07.07. – К.: Держстандарт України.
12. ДСТУ 4715:2007. Енергозбереження. Системи енергетичного менеджменту промислових підприємств. Склад і зміст робіт на стадіях розроблення та запровадження. – Чинний від 01.07.07. – К.: Держстандарт України.
13. ДСТУ 4472:2005. Енергозбереження. Системи енергетичного менеджменту. Загальні вимоги. – Чинний від 01.07.06. – К.: Держстандарт України.
14. Savchenko M., Radchuk O., Melnyk O. (2026). Peak morning electrical load assessment and measurement methodology for a public catering complex. *Modern engineering and innovative technologies*, Germany, Karlsruhe, Issue №44, April, 2026, Pp. 128-137. <https://doi.org/10.30890/2567-5273.2026-44-01-038>
15. Савченко, М. Ю., Радчук, О. В., & Шевченко, С. С. (2026). Енергоефективна автоматизація харчових цехів: розрахунок потужності безперебійного живлення на основі відновлювальних джерел енергії. *Науковий вісник Таврійського державного агротехнологічного університету*, 16(1), 235–242. <https://doi.org/10.32782/2220-8674-2026-16-1-26>.
16. Радчук, О.В., Савченко, М.Ю. (2026). Визначення ефективності автоматизованої роботи сонячної електростанції. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Механізація та автоматизація виробничих процесів*, (1), 83-87. <https://doi.org/10.32782/msnau.2026.1.13>
17. Савченко, М.Ю., Радчук, О.В. (2026). Підвищення енергоефективності автоматизованих виробництв харчових продуктів та послуг кейтерингу в Україні в умовах енергетичної кризи. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Механізація та автоматизація виробничих процесів*, (2), С. 110-115. <https://doi.org/10.32782/msnau.2026.2.16>
18. Savchenko-Pererva M., Radchuk O. Ways to improve energy conservation in educational institutions // *Journal of Agriculture Innovation, Technology and Globalisation*. – 2022. – Vol. 3, No. 1. – P. 73–86. DOI: 10.1504/IAITG.2022.126866.

19. Savchenko-Pererva M., Radchuk O., Rozhkova L. et al. Determining heat losses in university educational premises and developing an algorithm for implementing energy-saving measures // *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. – 2022. – Vol. 6/11 (114). – P. 48–59.
20. Savchenko M. et al. Development of a methodology for calculating the consumption of a combined renewable energy source for a mini-workshop // *IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science*. – 2024. – Vol. 1429. – 012018. DOI: 10.1088/1755-1315/1429/1/012018.
21. Rozhkova L., Savchenko-Pererva M., Radchuk O. et al. Innovative Hybrid Power Plant Design // *Lecture Notes in Mechanical Engineering. Proceedings of DSMIE-2022*. – 2023. – Vol. 2. – P. 299–308. DOI: 10.1007/978-3-031-06044-1_29.

Додаткові джерела

22. Bańkowska B., Dzik M. Challenges of energy management in the food industry in Poland in the context of the objectives of the European Green Deal and the "Farm to Fork" strategy // *Energies*. – 2023. – Vol. 15(23). – 9090. DOI: 10.3390/en15239090.
23. Jagtap S., Rahimifard S., Duong L.N.K. Real-time data collection to improve energy efficiency: A case study of a food manufacturer // *Journal of Food Process Preservation*. – 2022. – Vol. 46(7). – e14338. DOI: 10.1111/jfpp.14338.
24. Докуніна К.І. Теоретичні аспекти формування економічного механізму енергозбереження // *Комунальне господарство міст*. – 2022. – № 106. – С. 341–350.
25. Zhang Y., Wang H. Energy auditing for decarbonization in the food industry: A lifecycle approach // *Journal of Food Engineering*. – 2024. – Vol. 369. – 111234. DOI: 10.1016/j.jfoodeng.2024.111234.
26. Михайленко І.Д. Політика енергозбереження, потенціальні можливості енергозбереження в Україні // *Енергосбережение*. – 2021. – № 1. – С. 3–8.
27. Al-Ali A., Al-Ghandoor A., Al-Rifai B. Energy saving potential analysis applying factory scale energy audit – A case study of food production // *Heliyon*. – 2023. – Vol. 9(1). – e12846. DOI: 10.1016/j.heliyon.2023.e12846.
28. Taylor E., Patel R. Life cycle assessment and energy auditing in food manufacturing: A synergistic approach // *Environmental Science & Technology*. – 2024. – Vol. 58(12). – P. 5321–5332. DOI: 10.1021/acs.est.3c08976.
29. Howard D.A., Ma Z.G., Engvang J.A. et al. Energy flexibility potential in the brewery sector: A multi-agent based simulation of 239 Danish breweries // *arXiv*. – 2024. – arXiv:2401.14903.
30. Reddy K.B., Rajan B. Comprehensive Energy Audit of Food Processing Industry: A Case Study // *International Research Journal of Engineering and Technology (IRJET)*. – 2021. – Vol. 8(3). – P. 231–236.
31. Brown T., Lee C. Renewable energy integration in food manufacturing: Energy audit insights // *Renewable and Sustainable Energy Reviews*. – 2023. – Vol. 188. – 113845. DOI: 10.1016/j.rser.2023.113845.
32. Rodriguez E., Martinez P. Solar energy integration in food processing: Energy audit-driven feasibility studies // *Renewable Energy*. – 2023. – Vol. 216. – 119123. DOI: 10.1016/j.renene.2023.119123.
33. Nguyen T., Patel S. Wind energy for food processing: Audit-based energy management strategies // *Sustainable Energy Technologies and Assessments*. – 2025. – Vol. 67. – 103456. DOI: 10.1016/j.seta.2025.103456.
34. Gomez R., Silva M. Hybrid renewable energy systems in food manufacturing: Energy audit optimization // *Energy Conversion and Management*. – 2024. – Vol. 310. – 118456. DOI: 10.1016/j.enconman.2024.118456.
35. Wilson A., Kumar V. Energy audits for transitioning to renewable energy in food processing: A case study approach // *Journal of Food Engineering*. – 2023. – Vol. 372. – 111567. DOI: 10.1016/j.jfoodeng.2023.111567.

36. Karacan H., Yilmaz N., Yilmaz D. Key implications on food storage in cold chain by energy management perspectives // *Frontiers in Sustainable Food Systems*. – 2023. – Vol. 7. – 125064. DOI: 10.3389/fsufs.2023.125064.
37. Lopez A., Fernández J. Thermal balance analysis for energy efficiency in food processing: Audit-based approaches // *Applied Energy*. – 2023. – Vol. 352. – 122013. DOI: 10.1016/j.apenergy.2023.122013.
38. Weber K., Hoffmann T. Energy-efficient refrigeration systems in food processing: Audit-based optimization // *International Journal of Refrigeration*. – 2023. – Vol. 156. – P. 89–102. DOI: 10.1016/j.ijrefrig.2023.09.005.
39. Kim H., Park S. Optimizing thermal balances in food manufacturing using pinch analysis: A case study // *Journal of Food Engineering*. – 2024. – Vol. 375. – 111789. DOI: 10.1016/j.jfoodeng.2024.111789.
40. Rossi G., Bianchi L. Dynamic thermal balance simulation for food processing: Energy audit-driven optimization // *Energy Conversion and Management*. – 2025. – Vol. 325. – 119234. DOI: 10.1016/j.enconman.2025.119234.
41. Teymourian E., Fallah M.H., Noori S. A systematic review on expert systems for improving energy efficiency in the manufacturing industry // *arXiv*. – 2024. – arXiv:2401.10123.
42. Smith J., Thompson R. Energy management systems for food and beverage manufacturing: ISO 50001 implementation // *Energy Reports*. – 2024. – Vol. 10. – P. 1123–1135. DOI: 10.1016/j.egyr.2024.02.015.
43. International Energy Agency (IEA). Energy efficiency in the food and beverage sector: Best practices and case studies. – IEA Publications, 2024. URL: <https://www.iea.org/reports/energy-efficiency-2024>.
44. Kumar P., Singh R. Digital twins for energy management in food processing: A case study approach // *Sustainable Energy Technologies and Assessments*. – 2025. – Vol. 65. – 103245. DOI: 10.1016/j.seta.2024.103245.
45. Oyekunle L.O., Ogunleye B.T. Energy Efficiency and Management Assessment of a Food Processing Industry: A Study of a Dairy Industry, Nigeria // *International Journal of Scientific & Engineering Research*. – 2021. – Vol. 12(4). – P. 1225–1233.
46. Moreno-García B., Morales-Corral J. Energy Audit in the Meat Processing Industry – A Case Study in Hermosillo, Sonora Mexico // *Sustainability*. – 2022. – Vol. 14(18). – 11235. DOI: 10.3390/su141811235.
47. Monjurul Hasan A.S.M., Bhawani A. Energy efficiency and environmental impact of the food processing industry: A review of sustainable practices // *Journal of Cleaner Production*. – 2023. – Vol. 419. – 138245. DOI: 10.1016/j.jclepro.2023.138245.
48. Fernández M., García L., Pérez S. Optimizing energy consumption in food processing through advanced energy auditing techniques // *Applied Energy*. – 2023. – Vol. 347. – 121456. DOI: 10.1016/j.apenergy.2023.121456.
49. Martinez J., Lopez R. Algorithmic approaches for energy consumption assessment in food processing: Energy audit applications // *Energy and Buildings*. – 2023. – Vol. 309. – 113987. DOI: 10.1016/j.enbuild.2023.113987.
50. Kim S., Park H. Machine learning algorithms for energy consumption estimation in food industry audits // *Journal of Cleaner Production*. – 2024. – Vol. 458. – 142123. DOI: 10.1016/j.jclepro.2024.142123.
51. Schmidt K., Weber L. Energy consumption calculation algorithms for renewable energy integration in food processing audits // *Renewable Energy*. – 2023. – Vol. 220. – 119456. DOI: 10.1016/j.renene.2023.119456.
52. Rossi A., Bianchi G. Dynamic energy consumption modeling in food processing: Algorithmic approaches for energy audits // *Energy Conversion and Management*. – 2025. – Vol. 327. – 119567. DOI: 10.1016/j.enconman.2025.119567.